

УДК 130; 14(73+81); 82(477+81)

DOI <https://doi.org/10.12958/2227-2844-2025-1-61-67>

Козлов Антон Вікторович,

аспірант спеціальності В11 «Філологія»

кафедри літературознавства, східної філології і перекладу

Навчально-наукового інституту філології і журналістики

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

м. Полтава, Україна.

amatory871@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0006-2970-1312>

ПРИНЦИПИ ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ЯПОНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ ХХ–ХХІ СТОЛІТЬ

В умовах сучасного світу, що переживає чергову хвилю глобальних криз: війни, екологічні катастрофи, втрату довіри до інституцій та прискорену цифровізацію, – питання особистої свободи, відповідальності, вибору та автентичності знову виходять на перший план. Екзистенціалізм як філософія людської присутності, сумніву та пошуку сенсу буття набуває нового звучання. Його ідеї дають змогу осмислити глибокі внутрішні суперечності сучасної людини, допомагають формувати етичну позицію в епоху інформаційного перенасичення та моральної нестабільності.

Особливо цінним є аналіз екзистенціалізму крізь призму локальних культурних традицій – зокрема, української та японської. Це дає змогу не лише поглибити розуміння загальних філософських концептів, а й виявити, як унікальні історичні обставини й ментальні коди впливають на трактування свободи, страждання, смерті та вибору. Різні аспекти репрезентації екзистенціалізму в національних й культурних традиціях досліджували В. Андрущенко, М. Бойченко, В. Вашкевич, О. Кивлюк, Т. Лютий, Р. Мовчан, С. Павличко, О. Ярош та інші. У цьому контексті дослідження екзистенціалізму в різних культурних середовищах відкриває нові горизонти для міжкультурного діалогу та осмислення власної ідентичності. Це зумовлює актуальність нашої наукової розвідки.

Метою статті є висвітлення ключових засад екзистенціалізму як філософського напрямку, простеження його витоків та ідейних джерел, а також аналіз особливостей інтерпретації його ідей в українському та японському інтелектуальних контекстах. Мета і завдання статті полягають і зумовлені прагненням не лише узагальнити основні положення класичного європейського екзистенціалізму, а й продемонструвати, як ці ідеї трансформуються та адаптуються в умовах різних культур. Такий підхід дає змогу глибше зрозуміти універсальний характер екзистенціальної проблематики, а також її актуальність для сучасного світоглядного пошуку.

Екзистенціалізм – один із найяскравіших філософських напрямів ХХ століття, який постав на перетині філософії, літератури та духовного пошуку (Бичко, 2002). На відміну від традиційної філософії, що прагнула до системності та об'єктивності, екзистенціалізм зосереджується на конкретній, унікальній людині, її страхах, виборі, свободі та межовому досвіді. Центральними для цього напрямку є такі питання: хто я? навіщо я живу? чи маю я свободу? чи має життя сенс без Бога? (Амельченко, 2011).

Перші зачатки екзистенційного мислення можна побачити ще у філософії Блеза Паскаля, а згодом – у творчості Сьорена К'єркегора, якого вважають батьком екзистенціалізму. Саме С. К'єркегор зробив акцент на особистісній вірі, розпачі й парадоксі існування. У ХІХ сто-

літті Ф. Ніцше підважив основи традиційної моралі, оголосивши «смерть Бога», і поставив завдання перед людиною самій творити сенс (Kierkegaard, 2009).

Проте справжнього розквіту екзистенціалізм зазнав у ХХ столітті, особливо після Другої світової війни. Ж.-П. Сартр, А. Камю, М. Хайдеггера, К. Ясперс стали основними обличчями філософського екзистенціалізму, кожен з яких по-своєму формулював проблематику свободи, автентичності, страху, провини, абсурду та смерті (Сартр, 2001). Літературна гілка екзистенціалізму, яку розвивали Ф. Кафка, С. Беккет, В. Голдінг, Ж. Жене, Е. Йонеско, розкриває ті самі філософські теми у формі художніх образів – часто трагічних, гротескних, парадоксальних.

У наш час екзистенціалізм залишається актуальним не лише як філософська течія, а і як живий спосіб осмислення реальності. До його ідей звертаються сучасні дослідники, психотерапевти (наприклад, І. Ялом), культурологи, драматурги та навіть розробники ігор і серіалів. Попри численні трансформації, його суть незмінна: шукати сенс у світі, де його не дано наперед (Cooper, 1999).

Однак екзистенціалізм не був винятково західноєвропейським явищем. В українській культурі (особливо у ХХ столітті) ця течія набула самобутнього й глибокого звучання, хоч і не завжди була означена саме терміном «екзистенціалізм».

На наш погляд, Григорій Сковорода заклав основу для екзистенційного персоналістичного погляду на людину. Його ідея «сродної праці» перегукується з поняттям автентичного буття й може бути свідченням екзистенційного світобачення.

Сьогодні екзистенціалізм в Україні живе на межі філософії, мистецтва, театру та навіть волонтерських щоденників. Він є не лише теорією, а й способом думати й жити, особливо в умовах війни, коли фундаментальні запитання про життя, смерть, вибір і свободу знову набувають особистісної гостроти.

Василь Стус – один із найглибших поетів українського екзистенціалізму. У його поезії домінують теми самотності, гідності, вибору перед обличчям абсурдної системи. Його слова «Як добре те, що смерті не боюсь я...» – це акт свідомої свободи в неволі. Дисидентська публіцистика І. Світличного, Єв. Сверстюка, В. Мороза спрямована на захист людської гідності, є глибоко екзистенційною в душі: стати собою – значить піти на конфлікт з абсурдною владою. У поезії Ліни Костенко постає образ внутрішнього світу людини, опору, вибору. Її постава – особистісна, вільна, глибоко рефлексивна – близька до екзистенційного гуманізму.

Попри сатиричну форму, твори Л. Подерв'янського порушують глибоко екзистенційні питання абсурду мови, буття й ролі культури в пострадянському суспільстві. Сучасний український прозаїк Т. Прохасько, якого часто називають «українським Маркесом», у філософській прозі зосереджений на повільному, осмисленому існуванні людини в часі, просторі, тиші. Так його найвідоміший твір «непрОсті» – це глибоке філософське дослідження цілої нації на прикладі маленького села, мікрокосма. Герої С. Жадана часто прості люди, які шукають сенс у зруйнованому світі. Поєднання бунту, віри, безнадії й любові – екзистенційний нерв його прози й поезії. В «Інтернаті» головний герой опиняється у вирі доленосних подій для цілої країни, що спонукає його не тільки шукати відповіді десь довкола, а й шукати щось нове в собі, усередині.

У літературному контексті варто також згадати В. Шевчука – автора, який у своїй прозі глибоко досліджує внутрішній світ людини, моральні дилеми, самотність і шлях до самопізнання. Його історичні та психологічні повісті, зокрема «Дім на горі», поєднують містичні й філософські елементи, що відчиняють двері до екзистенційної тематики: пошук сенсу в абсурдному світі, спроба зберегти людське обличчя в умовах духовного занепаду (Тарнашинська, 2010). Подібну глибину бачимо й у творчості В. Данилевського, особливо в романах, де він осмислює трагізм історії, драму особистого вибору та внутрішній конфлікт між обов'язком, свободою й совістю. Обидва автори, хоч і не належали до екзистенціалістів за формальним визначен-

ням, органічно вписуються в традицію думання, де першість має людина перед лицем фіналу, моральної відповідальності та необхідності зробити вибір у неоднозначному світі.

Японська література має особливий, глибоко індивідуальний погляд на екзистенційні питання. Хоча екзистенціалізм як філософський рух виник у Європі, японські письменники незалежно (або паралельно) досліджували ті самі глибинні проблеми: відчуження, тривогу, провину, втрату сенсу, конфлікт між особистістю та соціумом. Японська традиція додає до цього східну інтуїтивність, тишу, медитативність, відчуття порожнечі (NHK 名著48 サルトル).

Нацуме Сосекі (夏目漱石) – один із засновників модерної японської прози. У таких творах, як «Серце» та «Ваш покірний слуга кіт», уже звучать теми самотності, розриву між особистістю та соціальними очікуваннями, втоми від цивілізації. Він розумів людину як істоту, що шукає сенс у світі, який його не пропонує. Його стиль спокійний, але глибоко проникливий – це екзистенційність на тлі імперського Токіо, внутрішньо набагато європейського, ніж може здаватися.

Представник натуралізму Таяма Катай (田山花袋) у творі «Постіль» вперше в японській прозі звертається до внутрішньої рефлексії автора. Хоча Катай передує європейському екзистенціалізму, у його прозі бачимо протиставлення індивідуальної емоції й морального обов'язку, а також тему буденної тривоги, що стане ключовою в пізнішій японській літературі.

Роман Дадзай Осаму (太宰治) «Сповідь неповноцінної людини» – класика японської депресії, ізоляції та втрати власного «я». Автор писав про неможливість жити справжнім життям, про внутрішній розпад, алкоголізм, спроби самогубства, що врешті стали його дійсністю. Він майстер автобіографічної сповіді, де екзистенційна відчуженість є не літературною позою, а реальністю. Його проза болісна, без фальші.

Кобо Абе (安部公房) – один із найяскравіших представників японського літературного екзистенціалізму, якого часто порівнюють із Ф. Кафкою й А. Камю. У своїх творах досліджує втрату ідентичності, абсурдність буття, самотність сучасної людини. Найвідоміший роман «Жінка в пісках» – це алегорія замкнутості життя, абсурду повторень і неможливості втечі. Його герої часто потрапляють у сюрреалістичні ситуації, що викривають фундаментальні страхи – зникнути, стати ніким, бути поглинутим системою чи пустелею світу. (高橋康也, 1997)

Лауреат Нобелівської премії з літератури (1994) Кендзабуро Ое (大江健三郎), на нашу думку, глибоко екзистенційний автор, що зосереджується на виборі, відповідальності, батьківстві та провині. Його син народився з інвалідністю, і цей досвід став центральною темою багатьох творів письменника. У романах «Особистий досвід», «Нотатки Пінчранера» він ставить питання: чи можливо прийняти страждання як частину життя? як не втратити гідність у час глибокого розпаду? Стиль К. Ое поєднує психологізм із філософською глибиною, а теми є гранично особисті.

Одна з найскладніших і суперечливих фігур японської культури – Юкіо Мішіма (三島由紀夫) – філософ дії, який уважав, що життя без краси й смерті – порожнє. Його романи, зокрема «Сповідь маски» і тетралогія «Море достатку», зображають конфлікт між тілом і духом, життям і естетикою, свободою і обов'язком. Він переживав глибоку тривогу щодо занепаду традиційної японської культури та втрати самурайського коду. Самогубство Ю. Мішими (ритуальне й публічне) стало частиною його філософського жесту.

Попри популярність і постмодерний настрій, твори Харукі Муракамі (村上春樹) демонструють екзистенційну порожнечу, пошук себе, втрати, самотність, метафізичне занурення у підсвідоме. У романах «Норвезький ліс», «Кафка на пляжі», «1Q84» він досліджує самість, паралельні реальності, стосунки зі смертю та тишу буття. Його герої часто мовчазні, відсторонені, але прагнуть істини чи хоча б пояснення – навіть в абсурдному, фрагментарному світі. Це м'який, східний варіант екзистенціалізму, де Камю зустрічається з дзенем.

Якщо Харукі Муракамі – мрійник і поет самотності, то Рю Муракамі (村上龍), на наш погляд, екзистенціаліст шоку й бруду. У його творах («Токійський декаданс», «Місо-суп», «69», «Хіти епохи Шьова» та інших) репрезентовані постмодерна молодь, наркотики, війна, порожнеча, насильство як спроба вирватися з нудьги. Він досліджує внутрішню смерть людини в надсучасному світі, і це пізній, урбанізований, але все ще глибоко екзистенційний дискурс.

Християнин у буддистській Японії Шусаку Ендо (遠藤周作) писав про віру, мовчання Бога, моральну відповідальність і внутрішній розпач. Його найвідоміший роман «Мовчання» (екранізований Мартіном Скорсезе) – це роздуми про мучеництво, зраду, силу віри в умовах жорстокого тиску. Ендо ставить перед читачем складні екзистенційні питання: чи справжня віра потребує страдницького героїзму? чи може Бог мовчати перед обличчям жорстокості? Його екзистенціалізм – християнський, але болісно універсальний.

Іноуе Ясуші (井上靖) автор історичних і філософських романів, який особливо уважний до людської самотності, ефемерності часу і зіткнення особистості з вічним. У його творах («Сіробамба», «Дорога») помітний вплив буддистської філософії, але водночас репрезентована екзистенційна серйозність. Герої письменника часто живуть на межі між минулим і теперішнім, між вірою і скепсисом, між любов'ю і втратою. Хоча він працює в історичних жанрах, через увагу до питання долі, часу, відповідальності його літературна тональність часто нагадує європейський екзистенціалізм.

Культовий роман «Королівська битва» Каору Такамі (高見広春), який хоч і часто трактується як антиутопія чи трилер, містить глибокий екзистенціальний пласт про смерть, волю до життя, моральний вибір у світі насильства. Герої письменника – підлітки, які змушені вбивати одне одного, втілюють крайні межі абсурду та морального колапсу, де залишається лише один вибір: ким бути. В екстремальній ситуації оголюються цінності, страхи, справжня особистість. Роман К. Такамі – це не лише критика суспільства, а й дослідження суті свободи та людяності.

Отже, екзистенціалізм – одна з найвпливовіших інтелектуальних течій ХХ століття, яка й сьогодні зберігає свою актуальність. Його значення виходить далеко за межі академічної філософії: він суттєво змінив спосіб мислення про людину, її свободу, відповідальність і сенс буття. Саме екзистенціалізм навчив ставити не лише теоретичні, а й гранично особистісні, болісні, екзистенційні запитання: хто я? що означає бути? як жити у світі, що не має наперед заданого сенсу? Цей напрям глибоко вплинув на світову культуру, мистецтво, літературу, театр, кінематограф, психологію, утвердивши ідею, що людина – творець власного життя, і навіть у безглуздому, абсурдному чи ворожому світі може вибирати: жити автентично, вірно собі або втрачати себе. Ми довели типологічну близькість у репрезентації екзистенціалізму у творах українських (Г. Сковорода, В. Стус, І. Світличний, Є. Сверстюк, В. Мороз, Л. Костенко, Л. Подерв'янський, Т. Прохасько, С. Жадан, В. Шевчук) і японських (Нацуме Сосекі, Таяма Катай, Дадзай Осаму, Кобо Абе, Кендзабуро Ое, Юкіо Мішіма, Харукі Муракамі, Рю Муракамі, Шусаку Ендо, Іноуе Ясуші, Каору Такамі) митців.

Екзистенціалізм є мультикультурним явищем, що поєднує європейську філософію, японську глибинність, американську літературну традицію, а також українське розуміння долі, боротьби та внутрішньої свободи. Його класичні представники – Жан-Поль Сартр, Альбер Камю, Сімона де Бовуар, Карл Ясперс, Мартін Гайдеггер, а також численні письменники по всьому світу – заклали підвалини модерного розуміння людини як істоти, яка сама відповідає за своє існування (Осокіна, 2011). В умовах сьогодення, коли людство переживає кризи сенсу, війну, втрати, невизначеність – екзистенціалізм знову набуває гострої актуальності. Він не дає готових відповідей, але надає сміливість шукати їх. І саме в цьому його головна сила. Екзистенціалізм – один із найвпливовіших напрямів філософії ХХ століття, що зосереджується на унікальності людського існування, свободи вибору та відповідальності за власне життя. Цей світогляд сформувався на перетині кризи традиційних цінностей, болісних потрясінь війни та

індивідуального пошуку сенсу в абсурдному світі. Отже, ми розглянули витoki екзистенціалізму та його ключові ідеї, простежили, як ці ідеї втілювались у творчості українських і японських митців. Такий порівняльний підхід дав змогу не лише глибше зрозуміти екзистенційний світогляд, а й довести, як він відлунує в різних культурних контекстах. Перспективи нашого дослідження полягають у глибокому компаративному вивченні екзистенційних маркерів у творчості конкретних українських та японських письменників ХХ–ХХІ ст.

Список використаної літератури

1. Бичко І. Екзистенціалізм. *Філософський енциклопедичний словник*. Київ : Абрис, 2002. С. 186–187. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskiy_entsyklopedychnyi_slovyk.pdf
2. Амелеченко Н. Екзистенціалізм. *Політична енциклопедія*. Київ: Парламентське видавництво, 2011. С. 236–237. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Levenets_Yurii/Politychna_entsyklopediia.pdf
3. Kierkegaard S. *Concluding Unscientific Postscript to the Philosophical Crumbs* / edited by A. Hannay. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. URL: http://assets.cambridge.org/97805218/82477/frontmatter/9780521882477_frontmatter.pdf
4. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо: нарис феноменологічної онтології. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 854 с.
5. Cooper D. E. *Existentialism: A Reconstruction*. Oxford, UK: Blackwell, 1999. 351 p.
6. Тарнашинська Л. Феномен повсякдення в структурі буденної свідомості героїв Валерія Шевчука: філософсько-літературознавчий аспект. *Волинь – Житомирщина*. 2010. № 20. С. 158–175.
7. NHK 名著48 サトル 「実存主義とは何か」. URL: https://www.nhk.or.jp/meicho/famousbook/48_jitsuzon/
8. Осокіна Ю. Сартр Жан-Поль. *Політична енциклопедія*. Київ : Парламентське видавництво, 2011. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Levenets_Yurii/Politychna_entsyklopediia.pdf
9. 高橋康也『ノンセンス大全』晶文社、1977年. URL: https://doi.org/10.20759/elsjp.55.2_468

References

1. Bychko, I. (2002). Ekzystentsializm [Existentialism]. In: *Filosofskiy entsyklopedychnyi slovyk – Philosophical Encyclopedic Dictionary*. (pp. 186–187). Kyiv: Abrys. Retrieved from https://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskiy_entsyklopedychnyi_slovyk.pdf [in Ukrainian].
2. Amelchenko, N. (2011). Ekzystentsializm [Existentialism]. In: *Politychna entsyklopediia – Political Encyclopedia*. (pp. 236–237). Kyiv: Parlamentske vydavnytstvo. Retrieved from https://shron1.chtyvo.org.ua/Levenets_Yurii/Politychna_entsyklopediia.pdf [in Ukrainian].
3. Kierkegaard, S. (2009). *Concluding Unscientific Postscript to the Philosophical Crumbs*. Cambridge: Cambridge University Press [in English].
4. Sartre, J.-P. (2001). *Buttia i nishcho: narys fenomenolohichnoi ontolohii* [Being and Nothingness: An Essay on Phenomenological Ontology]. Per. z frantsuzkoj. Kyiv: Vyd-vo Solomii Pavlychko “Osnovy” [in Ukrainian]
5. Cooper, D. E. (1999). *Existentialism: A Reconstruction*. (2nd ed.). Oxford, UK: Blackwell [in English].
6. Tarnashynska, L. (2010). Fenomen povsiakdennia v strukturi budennoi svidomosti heroiv Valerii Shevchuka: filozofsko-literaturoznavchyi aspekt [The everyday phenomenon in the structure of the everyday consciousness of Valery Shevchuk’s heroes: a philosophical and literary aspect]. *Volyn – Zhytomyrshchyna – Volyn – Zhytomyr region*, 20, 158–175 [in Ukrainian].
7. NHK Meicho 48: Sarutoru “Jitsuzon shugi to wa nani ka” [NHK Great Books Series 48: Sartre “What is Existentialism”]. Retrieved from <https://www.nhk.jp/p/meicho/ts/XZGWLG117Y/episode/te/7RKPK8GPQR/> [In Japanese]

8. Osokina, Yu. Sartr Zhan-Pol [Jean-Paul Sartre]. *Politychna entsyklopediia – Political Encyclopedia*. Retrieved from https://shron1.chtyvo.org.ua/Levenets_Yurii/Politychna_entsyklopediia.pdf [in Ukrainian].

9. Takahashi, Y. Nonsensu Taizen [The Complete Book of Nonsense]. Shobunsha, 1977. Retrieved from https://doi.org/10.20759/elsjp.55.2_468 [in Japanese].

Козлов А. В. Принципи екзистенціалізму в українській та японській літературах XX–XXI століть

У статті здійснено комплексний аналіз екзистенціалізму як філософського напрямку, що виник у Європі на початку XX століття в умовах глибоких соціокультурних та історичних зрушень. Розглянуто витoki та основні принципи екзистенціальної думки, простежено її розвиток на прикладі ключових фігур – Сьорена К'єркегора, Жана-Поля Сартра та інших. У центрі уваги – фундаментальні теми екзистенціалізму: свобода, вибір, автентичність, тривога, абсурд і зустріч зі смертю, їх філософське значення і актуальність у сучасному світі.

Особливу увагу приділено рецепції та інтерпретації екзистенціалістських ідей у двох різних культурних традиціях – українській та японській. Дослідження показує, як унікальні історичні обставини, духовні світогляди та літературні традиції формують подібності й відмінності в розумінні проблеми людського існування. Українські мислителі інтерпретують екзистенціалізм через призму національної ідентичності, історичних травм і моральної відповідальності, тоді як японські підходи часто поєднують екзистенціальні теми з традиціями дзен-буддизму і концепцією непостійності.

Порівняльний підхід статті виявляє універсальність екзистенціалістських проблем і водночас унікальність локальних варіантів їх осмислення, збагачуючи сучасний дискурс про свободу та сенс життя в глобалізованому світі. Такий міжкультурний діалог підтверджує важливість екзистенціалізму як філософського інструменту для розуміння умов сучасної людини, позначених невизначеністю, відчуженням і швидкими змінами.

Загалом стаття має на меті сприяти глибшому усвідомленню інтелектуальної спадщини екзистенціалізму та його динамічного впливу в різних філософських контекстах, демонструючи його незмінну значущість для дослідників, студентів та всіх, хто шукає сенс й автентичність у сучасному світі.

Ключові слова: екзистенціалізм, свобода, вибір, Сартр, К'єркегор, українська філософія, японська філософія, абсурд, автентичність, Кобо Абе, Шевчук, автор, порівняльна література, герой.

Kozlov A. V. Principles of existentialism in Ukrainian and Japanese literatures of the 20th–21st centuries

This article presents a comprehensive exploration of existentialism as a philosophical movement that emerged in Europe during the early 20th century, shaped by profound social, cultural, and historical upheavals. It examines the origins and foundational principles of existentialist thought, tracing its development through the works of seminal figures such as Søren Kierkegaard and Jean-Paul Sartre. Central existentialist themes – such as human freedom, individual choice, authenticity, anxiety, absurdity, and the confrontation with mortality – are analyzed in detail to clarify their philosophical significance and enduring relevance.

A particular focus of the study is the reception and reinterpretation of existentialist ideas within two distinct cultural traditions: Ukrainian and Japanese. By investigating how these cultures engage with core existential concepts, the article reveals both convergences and divergences in the understanding of human existence shaped by differing historical contexts, spiritual outlooks, and literary expressions. Ukrainian thinkers incorporate existentialism into reflections on national identity, historical trauma,

and moral responsibility, while Japanese perspectives often intertwine existential themes with indigenous philosophies such as Zen Buddhism and notions of impermanence.

The comparative approach adopted in this work highlights the universality of existentialist concerns alongside the particularities of local adaptations, enriching the discourse on human freedom and meaning in a globalized world. This intercultural dialogue underscores the importance of existentialist philosophy as a tool for interpreting contemporary human conditions marked by uncertainty, alienation, and rapid transformation.

Ultimately, this article aims to contribute to a deeper understanding of existentialism's intellectual heritage and its dynamic presence in diverse philosophical landscapes, demonstrating its continued relevance for scholars, students, and anyone engaged in the search for meaning and authenticity in the modern age.

Key words: existentialism, freedom, choice, Sartre, Kierkegaard, Ukrainian philosophy, Japanese philosophy, absurd, authenticity, Kobo Abe, Valery Shevchuk, comparative literature, novel, hero, author.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Стаття надійшла до редакції 25.05.2025 р.
Прийнято до друку 30.05.2025 р.